THREE GENERATIONS

THREE GENERATIONS

DOELGROEP:

2e en 3e graad secundair onderwijs

Met de lesmap bij *Three Generations* kan je vlot aan de slag in de klas. We zoomen in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De lesmap wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Bij *Three Generations* is een uitgebreide afspeellijst beschikbaar op YouTube, met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Deze fragmenten vormen een belangrijke basis voor de filmbespreking.

AFSPEELLIJST

VERTONINGEN VAN DE FILM BIJWONEN MET JE KLAS?

Voor alle vragen in verband met het boeken en vertonen van deze film, gelieve contact op te nemen met distributeur The Searchers:

Olivier Van den Broeck
olivier@thesearchers.be

INHOUDSTAFEL

FILMFICHE _____ 2
1 > Synopsis
2 > Technische kaart
3 > Perscommentaar

HOOFDSTUK 1 - ACHTERGRONDINFO _____ 3
1 > Trailer en affiche: het belang van promotiemateriaal
2 > Over de regisseur en haar cast

HOOFDSTUK 2 - INHOUDELIJK _____ 5
1 > Over de filmtitel
2 > Personages
3 > Thema's

HOOFDSTUK 3 - UITGELICHT: TRANSGENDERISME _____ 9
1 > Vertrouwd raken met het thema
2 > Transgenderacteurs in de filmwereld
3 > Express yourself

BRONVERMELDING _____ 13

FILMFICHE

1 > SYNOPSIS

"A family in transition"

Tegen het decor van herfstig New York City ontmoeten we een ongewoon gezin, waarin drie generaties familieleden in een bijzondere symbiose leven. Grootmoeder Dolly (Susan Sarandon) heeft over alles een mening en woont samen met haar minzame vriendin Frances (Linda Edmond), in een huis waar menig muzieklegende vroeger te gast was. Nog iemand die in dat grote huis woont is Maggie, Dolly's dochter: een alleenstaande moeder die met heel wat onzekerheden worstelt. De jongste telg van de familie is Ray (Elle Fanning), ter wereld gekomen als Ramona. Ray is geboren in een meisjeslichaam, maar beslist op zestienjarige leeftijd tot een geslachtsaanpassende operatie die hem van zijn oude cocon zal bevrijden.

Binnen de hechte familie veroorzaakt de beslissing van Ray aanvankelijk wat rimpelingen, ondanks het feit dat zijn huisgenoten hem steunen. Helaas is hun sympathie niet voldoende: om effectief de definitieve fysieke transformatie te kunnen uitvoeren moet Ray ook nog eens de toestemming krijgen van zijn vader Craig (Tate Donovan), die abrupt het gezin verliet toen Ray nog een kleine baby was. Ray is vastbesloten om zijn vaders handtekening te pakken te krijgen. Maar is moeder Maggie wel bereid om haar zoon in het verleden te laten wroeten?

Three Generations bevat zware thematieken, die dankzij scherpe dialogen en een frisse komische noot toegankelijk worden. Wat volgt is een intiem portret van een liefdevolle familie die in haar geheel klaar is om te transformeren.

2 > TECHNISCHE KAART

Een film van Gaby Dellal
Verenigde Staten, 2015, 87 min., Nederlands ondertiteld

Regie	Gaby Dellal
Scenario	Nikole Beckwith, Gaby Dellal
Producent	Peter Saraf, Marc Turtletaub, Dorothy Berwin
Camera	David Johnson
Montage	Jeff Betancourt, Joe Landauer
Muziek	Michael Brook
Cast	Elle Fanning (Ray), Naomi Watts (Maggie), Susan Sarandon (Dolly), Linda Edmond (Frances), Tate Donovan (Craig)
Distributeur	The Searchers

3 > UIT DE PERS

"Een authentiek familiedrama, dat ondanks zijn atypische relationele verhoudingen toch een universeel karakter heeft." (Jared Mobarak, The Film Stage)

"De jonge actrice [Elle Fanning n.v.d.r.] bewijst eens te meer dat ze tot de beste van haar generatie behoort, want ze weet precies Rays tere plek te vinden: enerzijds is hij een zelfbewuste jongen die precies weet wat hij wil, anderzijds is er bij hem ook die panische vrees dat zijn droom niet zou uitkomen." (Kevin Jagernauth, Indiewire)

"Three Generations zal misschien de geschiedenis ingaan als een film die aan de start stond van een keerpunt in onze cultuur, waarin het afbeelden van transgenders in mainstream media een opmars maakte."

H.1 ACHTERGROND-INFORMATIE

1 > TRAILER EN AFFICHE: HET BELANG VAN PROMOTIEMATERIAAL

De eerste indruk is goud waard. Ook filmmakers weten dat, dus gaan ze vaak heel lang nadenken over hoe ze hun film aan de wereld willen voorstellen. En de kern van hun reclamecampagnes ligt eigenlijk steeds bij twee vrij eenvoudige media: de trailer(s) en affiche(s). Bespreek deze twee elementen met je leerlingen om te peilen naar hun eerste impressies en naar wat de film bij hen opriep.

TRAILER

In het 'sociale media tijdperk' vormen trailers misschien wel de belangrijkste schakel bij het promoten van een film. Het zijn korte filmpjes (ca. twee minuten) die al wat beeldmateriaal prijsgeven, waardoor de kijker meteen een goed idee krijgt van wat hij/zij van de film kan verwachten. Een trailer is op die manier dus een heel erg geconcentreerde versie van de film zelf, maar dan eentje waarin slechts een tipje van de sluier wordt opgelicht. De mensen die de trailer maken hebben een belangrijke taak, want hun uiteindelijke filmpje kan in één klik met veel mensen worden gedeeld. Ze moeten heel wat zaken afwegen, want er moet steeds nét genoeg over de eigenlijke film gezegd worden, zonder dat het filmpje saai wordt of alles verklapt. Geen gemakkelijke opdracht!

Bekijk de trailer van *Three Generations* met je leerlingen, voor je naar de film gaat.

ENKELE VRAGEN:

-Wat verwacht je van de film na het zien van de trailer?
-Welk effect heeft de trailer op jou?
-Zou je de film ook buiten de klascontext willen bekijken?
-Heb je een idee waar de film over zal gaan?
-Heb je een idee van het genre? Waaruit leid je dat af (sfeer, muziek, stijl)?

Evaluatie achteraf (bekijk de trailer opnieuw met je klas):
-Welke indruk liet de film op jou na?
-Beantwoordt de trailer aan wat je in de film zelf hebt ervaren? Is het een geslaagde trailer?
-Herken je scènes of elementen in de trailer die je je uit de film herinnert?
-Welke reactie riepen die scènes bij jou op? Zijn er nog andere scènes die jou zijn bijgebleven?

Bekijk dit ontroerende filmpje waarin Alex, een transgender, de trailer van de film voor het eerst bekijkt en zichzelf heel erg herkent in het personage Ray.

AFFICHE

Eenzelfde verantwoordelijkheid ligt bij de affiche. Daar waar een trailer nog een aaneenrijging van beelden is, moeten de filmmakers voor een affiche op één enkel beeld uitkomen. En dat uiteindelijke beeld zal dan letterlijk moeten verbeelden wat zij als de essentie van de film beschouwen. Misschien is dit dus nóg moeilijker dan het maken van de filmtrailer?

OPDRACHT

Bekijk de affiche van de film met je leerlingen (eventueel via Google Afbeeldingen op je Smartboard).
Volgende vragen kunnen een gesprek over de affiche op gang trekken (voor en/of na de film):

-Wat zie je? (welke personages staan erop, hoe staan ze ten opzichte van mekaar, welk soort interactie merk je op tussen hen, waar zijn ze, hoe is het licht/het weer/de sfeer…)?
-Hoe kan je die elementen uit de filmposter koppelen aan de film/de titel? Zegt de poster veel over de film?
-Herinner je je de affiche als een bepaalde scène uit de film, of betreft het een samengesteld beeld?
-Welke boodschap geven de makers over hun film met dit beeld?
-Waarom zijn de makers net voor deze affiche gegaan, denk je?
-Welk beeld/welke scène zou jij naar voren schuiven om in de filmposter te verwerken? Waarom?

2 > OVER DE REGISSEUR EN CAST

Gaby Dellal was voor *Three Generations* niet alleen als regisseur actief, maar ze schreef ook mee aan het script. Andere films van haar hand zijn *Angels Crest* (2011) en *On a Clear Day* (2005).

Zoals de titel en de affiche al suggereren, vormen de drie familieleden het kloppende hart van de film. Hiervoor heeft Dellal **een ijzersterke cast** kunnen bijeenbrengen, met drie topactrices die elk hun sporen hebben verdiend.

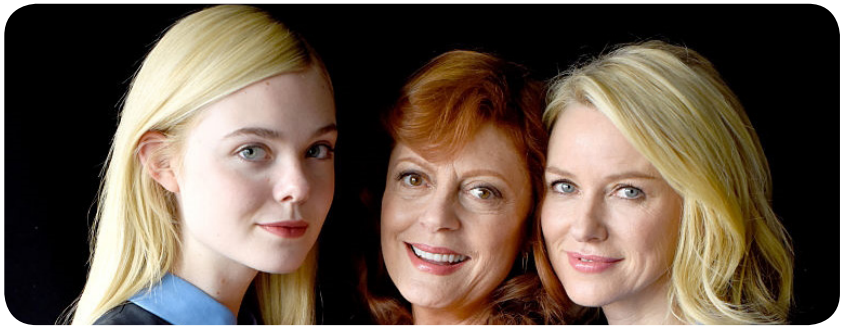

Susan Sarandon is de oudste van het trio. Ze is een internationaal gelauwerde actrice, bekend van films zoals *Thelma & Louise, The Rocky Horror Picture Show, The Lovely Bones,* en van haar rol in *Dead Man Walking*, waarvoor ze een Oscar kreeg. Hoewel Sarandon naar Hollywood-maatstaven 'oud' is, is ze nog ontzettend actief: niet alleen neemt ze nog steeds rollen aan, ze zet zich ook in voor humanitaire en politieke doeleinden.

Het personage Maggie wordt vertolkt door **Naomi Watts**, eveneens een van de meest gevraagde actrices in Hollywood. Watts was al sinds de jaren '80 actief als actrice, maar haar doorbraak kwam er pas dankzij haar rol in David Lynchs cultklassieker *Mulholland Drive*. Sinsdien was ze te zien in onder andere K*ing Kong, You Will Meet a Tall Dark Stranger* en *Birdman*.

Tot slot is er **Elle Fanning** amper 18 jaar oud en een aanstormend talent. Fanning startte haar acteercarrière toen ze drie (!) was, en speelde aanvankelijk vooral jongere versies van de personages van haar oudere zus Dakota, ook al een gereputeerde actrice. In de vijftien jaren die volgden, speelde Fanning al mee in meer dan dertig films. Bekende titels zijn *The Curious Case of Benjamin Button, Super 8, Maleficent, Somewhere* en recent nog *The Neon Demon*.
Hoewel Elle dus al heel wat ervaring heeft voor haar jonge leeftijd, was Ray vertolken toch nog een opdracht van een heel ander kaliber. Om zich in te leven in het personage sprak ze daarom met verschillende transgender-jongens en zocht ze naar het schijnt het hele internet af. Toch ontstond er controverse rondom haar vertolking, omwille van het feit dat ze als meisje een transgender-jongen vertolkt (cf. infra).

Weetje: voor de opnames kreeg Elle Fanning (die het personage van Ray speelt) verschillende pruiken aangemeten, en droeg ze heel veel lagen kledij. Ze zei dat ze zich alleen al door die uiterlijke veranderingen anders ging gedragen.

Wil je meer te weten komen de regisseur en de cast? Neem dan zeker een kijkje op de YouTube afspeellijst van deze film!

H.2 INHOUDELIJK

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op onderwerpen zoals gender en gendertransgressie, seksualiteit en seksuele oriëntatie, je niet geaccepteerd voelen, vervreemding van familieleden.

>> Wees als leerkracht attent voor gevoeligheden in je klasgroep.

Bekijk het overzicht met basismethodieken voor een bespreking van de film (suggestie: anonieme postbus) http://lesseninhetdonker.be/lesmateriaal (pdf Verzameling basismethodieken)

1 > OVER DE FILMTITEL

Er bestond nogal wat twijfel over de titel voor de film. *Three Generations* was oorspronkelijk slechts de werktitel. Er werd sterk overwogen om de film als *About Ray* uit te brengen. Die titel legt echter een andere nadruk in het verhaal dan *Three Generations*. Deze tweede legt de focus meer op de familie, en de manier waarop zij omgaan met de verandering van Ray - ipv Ray alleen. Daarom werd uiteindelijk voor deze titel gekozen. Deze lijn vind je ook terug in de affiche en het hele artwork rond de film.

VRAGEN VOOR DE LEERLINGEN:

-Wat vinden de leerlingen van de titels?
-Vinden ze dat Three Generations beter About Ray was genoemd geweest? Waarom wel/niet?
-Wat zeggen beide titels over het verhaal?

Koppel deze lijst eventueel aan de vragen bij de filmaffiche op pg 4.

2 > PERSONAGES

"It's been hard on her…him…us! It's been really hard on us." (Maggie)

Three Generations werd in de eerste plaats geprezen omwille van de overtuigende vertolkingen die de cast neerzette. En in feite is die cast helemaal niet uitgebreid: het verhaal draait slechts om een heel select groepje mensen. Eerst en vooral zijn daar de 'three generations', Ray, Maggie en Dolly (en haar vriendin Frances). Verder zijn er nog twee personages die meer doen dan louter figureren: Rays vader Craig en diens broer Matthew. Zij vallen misschien buiten het kerngezin, maar ook hun rol is belangrijk voor de ontwikkeling van de plot.

Dellal heeft zich dus beperkt tot een set van slechts zes personages. In combinatie met het eenvoudige en voortkabbelende karakter van de plot zorgt dat ervoor dat de film ruimte laat om de relaties tussen de personages –maar dan vooral tussen Dolly, Maggie en Ray- uit te diepen. Meer nog: **de film wordt eigenlijk gevormd door hun onderlinge dynamiek, en met een minder overtuigende cast was *Three Generations* waarschijnlijk een heel erg lege film geworden.**

EEN BESPREKING VAN DE ZES HOOFDPERSONAGES:

• **Ray (Elle Fanning) werd als Ramona geboren, maar weet al van kindsbeen af dat hij eigenlijk een jongen is.** Zijn jeugd was niet alleen moeilijk omdat hij met zijn genderidentiteit worstelde, maar ook wegens een gemis aan een vader(figuur) - of zelfs een mannelijke aanwezigheid tout court.
• Toch is Ray uitgegroeid tot een vastberaden persoonlijkheid die er niet voor terugdeinst om zijn lot in eigen handen te nemen (cf. de vechtscène waar hij flink van zich af bijt én zijn zoektocht op eigen houtje naar zijn vader). Als puber strijkt hij soms expres zijn huisgenoten tegen de haren in, ondanks het feit dat hij ze erg graag ziet. **Wanneer hij beslist om tot een geslachtsaanpassende operatie over te gaan, zet hij met zijn keuze de hele familie in beweging.** Zijn verhaal is dus wat het verhaal voortdrijft, maar de film draait om meer dan zijn transformatieproces alleen (cf. de titel *'Three Generations'* vs. *'About Ray'*). Ray hoopt dat hij na zijn operatie niet meer als de uitzondering door het

leven moet gaan, en dat hij op een andere school een nieuw sociaal leven kan beginnen. Voor hem zit er dus wat tijdsdruk achter, hetgeen soms voor conflict (met voornamelijk zijn moeder) zorgt.

"It's just such a monumental decision and I…you know, honestly, if we go through with this, does that make me the best mother on the planet, or the worst?"

• **Maggie (Naomi Watts) vertolkt de stem van de bezorgde moeder. Hoewel ze het beste met Ray voorheeft, heeft ze het toch moeilijk om afscheid te nemen van haar 'dochter' Ramona** –doorheen de film springt ze bijvoorbeeld nog vaak heen en weer tussen she en he. Voor ze moeder werd van Ray was Maggie eerder een losbol, maar sinds de geboorte van haar kind is ze wat gekalmeerd. Ze had zich voorgenomen om haar ietwat wilde verleden weg te drukken –Dolly vindt zelfs dat haar dochter niet meer van het leven geniet- maar daar komt verandering in wanneer ze terug met haar ex en diens broer wordt geconfronteerd. **Die confrontatie werpt een nieuw licht op haar personage.** Maggie is vroeger vreemdgegaan, waardoor zij eigenlijk de oorzaak is van Craigs afwezigheid. Tot nu toe schoof Ray de schuld in zijn vaders schoenen. **Het besluit van Ray maakt Maggie als moeder onzeker:** ze vreest dat zijn genderidentiteitsstoornis een gevolg is van de atypische omstandigheden waarin ze hem heeft opgevoed, of erger nog, dat haar zoon op een dag zal beseffen dat hij de verkeerde keuze heeft gemaakt:

"What if she turns around one day with a full beard, and says 'Mom, I've made a mistake?'"

In *Three Generations* bestaat Maggies eigen transformatie eruit dat ze zichzelf en haar verleden onder ogen ziet en zich losweekt van haar moeder bij wie ze inwoont.

"But you know what else they say? They say you turn into your mother." (Dolly)

• **Dolly (Susan Sarandon) is de prettig gestoorde lesbische oma die niet op haar mondje gevallen is.** Hoewel ze een zeer ruimdenkend persoon is, en ze zelf een allesbehalve conventioneel levenspad heeft bewandeld, heeft ze toch moeite om de keuzes van haar kleinzoon te duiden.

"Why can't she just be a lesbian?" (Dolly)
"Cause she's not a lesbian, mom, she's a boy." (Maggie)
"But she a person who likes girls…" (Dolly)

Dolly is niet het type oma dat met een zalvende stem de familiale wonden tracht te helen. Ze deinst er niet voor terug om te zeggen waar iets op staat, ook al weet ze dat haar gesprekspartner dat misschien niet graag heeft. Dit gedrag zien we bijvoorbeeld bij de eerste discussie aan de avonddis, en later in de film wanneer ze dochter Maggie vraagt om er bij haar uit te trekken. Door die eerlijkheid komt ze misschien wat hard en onbegripvol of zelfs kinderachtig over, maar het is haar manier om haar liefde uit te drukken. Wanneer ze Rays beslissing voor zichzelf volledig heeft kunnen plaatsen, spreekt ze hem dan ook liefdevol toe:

"I thought you were too young to know what you wanted, but you dó know. And I was just afraid… and I realize that, well…who you are and who I love…it stays the same. And everything that's changing… it's just details." (Dolly)

Hoewel grootmoeder en kleinzoon twee verschillende personages zijn, vertonen ze bepaalde **gelijkaardige karaktertrekken: zowel Dolly als Ray stellen zich liefst zo onthecht, onafhankelijk of zelfs zo rebellerend mogelijk op ten opzicht van andere familieleden**, maaar in feite zien ze de anderen wel doodgraag.

• **Frances (Linda Edmond), ook wel bekend als 'Honey,' is de partner van Dolly (die op haar beurt liefkozend 'Dodo' wordt genoemd).** Hoe lang de twee al een koppel zijn, wordt niet echt vermeld, al lijkt het er wel op alsof Frances Maggies opvoeding van dichtbij heeft meegemaakt –Maggie ziet haar dan ook als haar tweede moeder. In ieder geval zijn Dolly en Frances niet getrouwd, want dat is lekker oldschool.
Frances is een geëngageerde dame, ze ageert bijvoorbeeld tegen vrouwenbesnijdenis. Als het tot een discussie komt tussen Maggie en haar moeder, is Frances degene die zich diplomatisch opstelt. Ze heeft dan ook een hart voor het gezin.

• **Craig (Tate Donovan), Rays vader, is al afwezig van toen Ray een baby was. Zijn afwezigheid als vader heeft zwaar gewogen op zowel Maggie als Ray, en hij is dan ook niet bepaald graag gezien binnen de familie. Wanneer Maggie en Ray dan toch noodgedwongen met hem in contact komen, worden er dingen opgeklaard die Craigs breuk met het gezin verklaren**: Maggie heeft hem indertijd bedrogen met zijn broer. Zijn personage komt vanaf dat moment een stuk milder en kwetsbaarder over.
Rond de hele bedrog-episode hangt er bij zowel Maggie als Craig nog veel woede, en de twee kunnen dan ook geen rustig gesprek voeren. Met Ray lijkt hij iets beter overeen te komen: Craig mag dan wel in eerste instantie radicaal tegen de operatieplannen van Ray zijn, maar nadat zijn zoon op een middag bij hem op bezoek gekomen is, stelt hij zijn opvatting bij.

• **Matthew (Sam Trammell) is Craigs broer en dus Rays nonkel.** Hij komt al vrij vroeg in de film even kort in beeld (wanneer Maggie in paniek zijn auto beschadigt), maar zijn rol in het verhaal wordt pas een hele poos later geduid. Tussen Maggie en Matthew hangt er duidelijk nog steeds wat chemie, maar de voornaamste reden waarom hij terug met het gezin wil aanknopen is dat hij zijn verantwoordelijkheid tegenover Ray wil opnemen –net als Craig overigens.

Op het einde van de film zien we het hele gezelschap dan ook gezellig met zijn allen aan tafel in een restaurant…de belofte voor een *nieuw* nieuwsamengesteld gezin?

Bespreek de personages met je leerlingen:
-Welke personages vond je het grappigst/sympathiekst/minst leuk? Waarom?
-Doet een bepaald personage je denken aan iemand die je persoonlijk kent?
-Welk personage had je graag in het echt ontmoet?

De film is niet alleen 'about Ray,' maar we krijgen ook te zien hoe de andere personages de verandering beleven.
-Vind je dat Maggie/Dolly/Craig/… op een correcte manier reageren op Rays keuze, of had je het zelf anders gedaan?
-Kan je duiden waarom hun reacties zijn zoals ze zijn (bv. waarom Maggie twijfelt, of waarom Craig radicaal tegen is, of waarom Dolly het helemaal niet snapt…)?

Bekijk nogmaals enkele sleutelscènes op onze Youtube-afspeellijst. Let op de interactie tussen de figuren. Laat je leerlingen beschrijven wat er om emotioneel vlak aan de gang is in het fragment.

3 > THEMA'S

OPDRACHT MET TREFWOORDEN:

Stimuleer de leerlingen om de thema's uit de film op te frissen aan de hand van kaartjes met trefwoorden: Noteer per kaartje één themawoord dat relevant is bij deze film. Stop ze in een beker of doosje en laat dat de klas rondgaan. Elke leerling neemt één kaartje. **Laat de leerlingen vervolgens beknopt vertellen wat bij hem/haar opkomt bij het lezen van dat woord.** Beslis als leerkracht zelf of je verder doorgaat op dit onderwerp of thema; eventueel neem je het volgende woord. Op deze manier komt alle input van de leerlingen zelf. **Stimuleer ze om hun uitleg te koppelen aan een filmscène, eigen ervaringen, vragen hierover, beoordelingen enz.**

TREFWOORDEN: opgroeien / verbondenheid / anders zijn / verliefdheid / skateboarden / hormonen / familie / vaderschap / vervreemding / overspel / discriminatie / geweld / schoenen / school / nieuwe start / bezorgdheid / spiermassa / steun / tankstation / blauw oog / zwanger worden / moederschap / homoseksualiteit / transseksualiteit / minderjarigheid / onbegrip / **vul zelf aan!**

H.3 UITGELICHT: TRANSGENDERISME

"Every year I blow out my candles and I make the same wish… I wish I was a boy." (Ray)

"…I was born in a girl's body." (Ray)
"But…you're a boy?" (Mia)
"Can they fix it?" (Cole)
"Mostly" (Ray)
"I'm a girl in a girl's body…I think." (Mia)
"That's good! You're lucky. You're both lucky." (Ray)

1 > VERTROUWD RAKEN MET HET THEMA

Centrale thema's uit deze film zijn gender- en seksuele diversiteit. De thema's waren sowieso het afgelopen jaar niet uit de wereld van media, film en series weg te denken. *The Danish Girl* (een biopic van Tom Hooper over een van de eerste officieel gekende transseksuelen, Lili Elbe) was een grote slokop bij de Academy Awards van 2016. Het jaar voordien gaf voormalig Olympisch tienkamper Bruce Jenner te kennen dat hij voortaan als Caitlyn door het leven zou gaan –een doorbraak voor transseksualiteit in de showbizz. En in de ontzettend populaire Netflix-productie *Orange is the New Black* kreeg transgender actrice Laverne Cox lovende commentaren op haar vertolking van Sophia, een transgender vrouw die tot een gevangenisstraf veroordeeld is.

Omdat het onderwerp steeds meer in de actualiteit komt, is het belangrijk dat we met zijn allen voldoende uitgerust zijn om erover te discussiëren. Een korte en heldere uiteenzetting van belangrijke termen vind je via deze kanalen:
Wel Jong Niet Hetero
Cavaria
Transgenderinfo

OPDRACHT:
Maak je leerlingen vertrouwd met bepaalde begrippen.
Lijst enkele begrippen op en **laat leerlingen zélf online info verzamelen**. Vervolgens kunnen termen mondeling worden toegelicht of kan de info schriftelijk worden verzameld. Bepaal als leerkracht zelf welke aanpak het meest geschikt is voor je klasgroep.

Termen: *Gender, heteronormativiteit, biologisch geslacht, gender, genderidentiteit, genderexpressie, seksuele geaardheid* (info te vinden op bovenvermelde site). Woorden die je ook zou kunnen toevoegen: *crossdressing, genderdysforie, travestie, drag queens/kings, misgendering…*

Laat je leerlingen nadenken over 'gender' aan de hand van volgende vragen:
-Welke zaken zijn uitgesproken mannelijk?
-Wat associeer je dan weer met vrouwelijkheid?
-Denk je daarbij eerder aan uiterlijke kenmerken, of ook aan gedrag?
-Denk je dat gender-idealen die in een bepaalde cultuur heersen een hoge druk kunnen leggen op mannen en vrouwen?
-Kan jij je identificeren met alles wat jouw cultuur als 'mannelijk' of 'vrouwelijk' beschouwt?

CREATIEVE UITBREIDING (LESSEN PO):

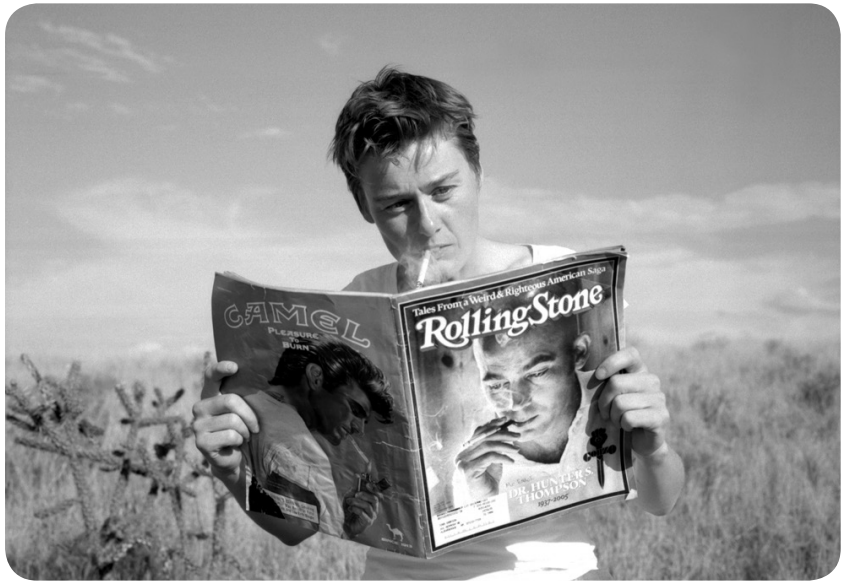

Verschillende kunstenaars bestuderen gender en gendertransgressie in hun werk. De Nederlandse fotografe Risk Hazekamp (°1972) bijvoorbeeld, experimenteert met mannelijkheid door zichzelf (als vrouw) in iconische posities van filmlegende en sekssymbool James Dean te plaatsen (zie de fotoreeks *Giant*).

Laat je leerlingen visualiseren wat voor hen vrouwelijkheid/mannelijkheid is. Ze kunnen bijvoorbeeld objecten fotograferen, of eerder abstract gaan, met kleur werken… Ze kunnen zelfs een eigen interpretatie van Hazekamps formule maken, bijvoorbeeld door 'mannelijke' elementen in een vrouwelijke omgeving in te voegen. Hang vervolgens de werken op en bespreek ze klassikaal op een kritische manier, eventueel aan de hand van bovenstaande vragen.

UITBREIDING (LESSEN BIOLOGIE/NATUURWETENSCHAPPEN):

Bespreek wat er fysiek zoal verandert als iemand van geslacht wil veranderen.
-Welk effect hebben dosissen hormonen op het lichaam?
-Wat wordt er nu effectief op de operatietafel gedaan?

Tip: op het internet staan verschillende (animatie)-filmpjes die dit kunnen visualiseren.
Er zijn verschillende youtubers die hun proces van geslachtswijziging hebben bijgehouden. Neem dus zeker een kijkje op hun kanalen, bijvoorbeeld bij Matt of bij Maya.

Na het verhaal van Ray in de film is het belangrijk om je leerlingen mee te geven dat niet elke transgender tot een operatie wil overgaan. Een valkuil is dat leerlingen enkel de medische kant onthouden, na het bekijken van filmpjes. Voorzie in de bespreking minstens evenveel aandacht aan de sociale kant van het transgender-zijn. Volgende vragen kunnen daarbij een insteek zijn: 'Waarom legt de maatschappij zo'n focus op verschillen tussen mannen en vrouwen? Vinden we dit belangrijk? Waar herkennen we die normen? Hoe ga je in tegen die normen?' etc…

Je kan dit klasgesprek ook door een expert laten voeren. Meer info over workshops in de klas rond deze thematiek vind je achteraan in de lesmap op pg. 12!

"My friends thought it was so cool. But all I ever wanted was normal." (Ray)

2 > TRANSGENDERACTEURS IN DE FILMWERELD

OPDRACHT: Zoals hierboven al werd vermeld, stuitte Dellals keuze om Elle Fanning (als meisje) te casten voor de rol van Ray op enige weerstand. Verschillende stemmen roepen op om meer transgenderacteurs in films op te nemen, of om toch op zijn minst de transgender-rollen aan hen uit te besteden. Als je geïnteresseerd bent om deze vraag verder met je leerlingen uit te diepen (bv. als spreekoefening in de Engelse les), kijk dan zeker op volgende webpagina's (de filmpjes zijn ook opgenomen in de Youtube-afspeellijst):

Gaby Dellal verklaart haar keuze (2 filmpjes):

In de filmpjes die volgen in de afspeellijst komt het volgende nog aan bod:

-Matt geeft commentaar op de trailer van de film en is misnoegd om het feit dat de rol vertolkt wordt door een meisje in plaats van door een transgender jongen.
-De reactie van Axel, een andere transgender-jongen.
-Een filmpje die aantoont dat er ook mensen zijn die zich in de trailer herkennen. (dit filmpje staat eerder al vermeld in de lesmap)

Enkele artikels die stellen dat de casting onrechtvaardig was naar de transgendercommunity toe: goo.gl/yiWQnJ en goo.gl/pWxjcR

3 > EXPRESS YOURSELF!

Opdracht: maak je eigen videodagboek

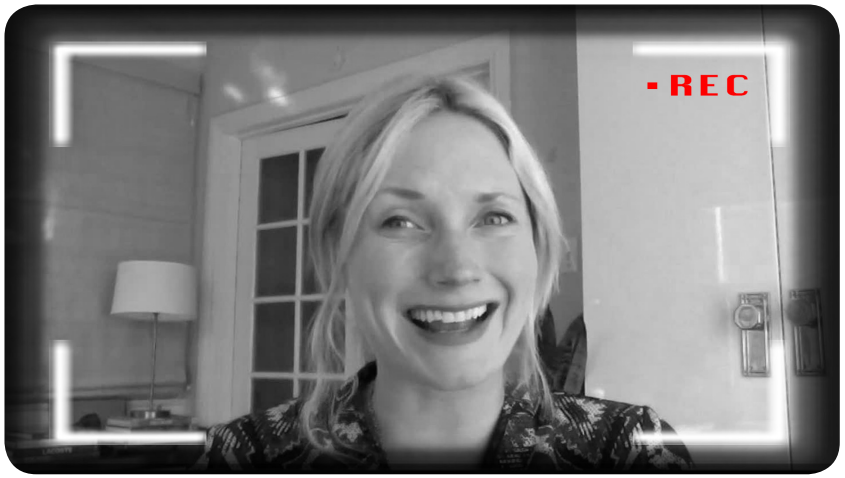

In *Three Generations* houdt Ray ook een soort videodagboek bij, waarin hij zaken registreert die hem bezighouden, of geraakt hebben.

Voorbereidende vragen:
-Welke beelden verwerkte Ray in die filmpjes?
-Welke betekenis hadden die voor hem?
-Waarom denk je dat hij een videodagboek bijhoudt (vorm van expressie, diepzinniger kunnen communiceren met zijn mama, verwerking…)?

Laat je leerlingen een videodagboek bijhouden. Hiervoor kunnen ze op eigen initiatief filmpjes maken en bijhouden, maar er zijn ook apps die een infrastructuur voor videodagboeken aanbieden, zoals *Present*.

Tips voor het opnemen van een videodagboek vind je via: goo.gl/gLouNG.
Present - Social Video Diary App (the 'anti-snapchat') op: goo.gl/QWNAK2.

EXTRA INFO

Wil je gender, gendertransitie en transgender verder uitdiepen met je klas, hier enkele tips op een rij:

Wel jong Niet Hetero
www.weljongniethetero.be

Contacteer Wel Jong Niet Hetero voor een workshop/vorming op school
Er is een dubbel aanbod:

1. TRANSWORKSHOP VOOR LEERLINGEN

Wel Jong Niet Hetero heeft een kant-en-klare workshop voor wie het wil hebben over trans. Dit is een uitgeschreven interactieve workshop met verschillende werkvormen, aangevuld met ondersteunend beeldmateriaal en antwoorden op vaak gestelde vragen van jongeren.
Omdat de algemene kennis bij jongeren over transgenderisme vaak nog heel beperkt, negatief of stereotiep is, is het aanbrengen van juiste informatie noodzakelijk. Net zoals bij andere vormen van diversiteit is het belangrijk jongeren op voldoende jonge leeftijd te informeren, niet alleen omdat ze misschien zelf worstelen met hun genderidentiteit, maar ook om transfobie tegen te gaan en acceptatie in de maatschappij te bevorderen. Vaak is er nog minder info te vinden over transthema's dan over holebi's, en leerlingen die gendernonconform zijn worden op school dan ook vaak geconfronteerd met onbegrip, uitsluiting, pesterijen enz. Begrip en acceptatie vinden op school en elders is heel belangrijk voor het welzijn van transpersonen.

Waarom een workshop voor leerlingen?

• Vind je zelf niet altijd de juiste taal om gender en transgenderisme te bespreken met je leerlingen?
• Vind je het belangrijk dat leerlingen voldoende en correcte informatie krijgen over genderdiversiteit?
• Wil je onbegrip tegengaan en acceptatie voor transjongeren vergroten?
Boek dan een vorming bij Wel Jong Niet Hetero of één van de aangesloten lidorganisaties.

Wat kan je verwachten?

Inhoud: een mix van interactieve werkvormen op maat van de klas
Lengte: bij voorkeur twee lesuren (2 x 50 min.).
Prijs: €40 voor 1 workshop van 2 lesuren
Begeleiding: meestal twee personen
Grootte van de groep: max. 25 leerlingen en bij voorkeur bestaande klasgroepen om de participatie en veiligheid van de workshops te garanderen
Frequentie: meerdere workshops per dag zijn mogelijk
Wie geeft de vorming? Afhankelijk van de regio, geeft een (of meerdere) vormingsvrijwilliger(s) van Wel Jong Niet Hetero of een aangesloten lidvereniging de workshop.

Ok, laat maar komen? Vul dan dit formulier in: https://www.schooluitdekast.be/leerkrachten-secundair-onderwijs/vormingen/workshop-door-jongeren-voor-jongeren

2. WORKSHOPS VOOR LEERKRACHTEN

Je kreeg te horen dat één van je leerlingen transgender (gendervariant, genderdysfoor) is. Voor de meeste directies en leerkrachten is dat wel even schrikken. In deze vorming gaan we in op de – vaak praktische – vragen die dit meebrengt. Wat is dat 'transgender zijn' precies? Hoe ga je op een correcte manier om met een meisje dat zich een jongen voelt of omgekeerd? In hoeverre moeten we een kind volgen in zijn wens om te leven als het andere geslacht? Een jongen die in een rokje naar school wil: moeten we dat verbieden of toelaten? Met welke naam spreken we het kind aan? Naar welke kleedkamer of toiletten sturen we hem of haar? De vragenlijst is lang en voor elk transgender kind anders.

Deze vorming is geen theoretische uiteenzetting, maar een zeer praktijkgerichte training die zowel aan een volledig schoolteam als aan een kleine groep kan worden gegeven (bv. enkel leerlingenbegeleider en leerkrachten die met de leerling werken). Een andere mogelijkheid is een vorming in de vorm van een infoavond voor leerkrachten en ouders.

Naast de vorming kan desgewenst ondersteuning geboden worden bij het aanpassen van een schoolbeleidsplan, zodat de school bij een volgende transgender leerling beter voorbereid is. De school kan ook rekenen op verdere opvolging zo lang dit nodig is.

Duur: 60 à 90 minuten
Op maat: Al onze vormingen zijn op maat en worden steeds aangepast aan de situatie en de concrete vragen van de school.
Meer info: https://www.schooluitdekast.be/leerkrachten-secundair-onderwijs/vormingen/transgender-de-klas

TIPS!
Nog meer info te vinden op http://transgenderinfo.be

CAVARIA
OPKOMEN VOOR HOLEBI'S EN TRANSGENDERS

Of download de interessante bundel van Cavaria "Alles wat je altijd al wilde weten over transgenders" in PDF.

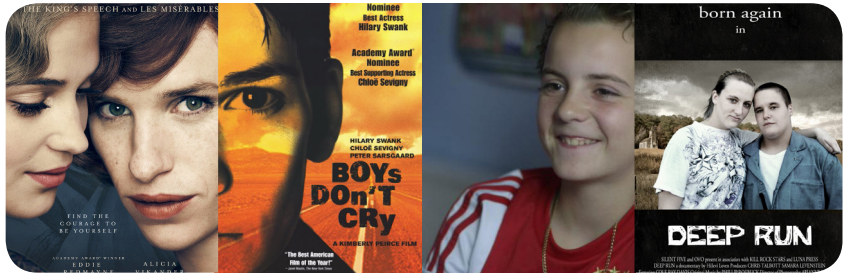

Meer filmtips:
• *The Danish Girl* (2015, Tom Hooper) vertelt het waargebeurde verhaal van Einar Wegener, een Deens kunstenaar die in de jaren '30 een van de eerst bekende geslachtsoperaties onderging. De film exploreert de veranderende relatie tussen Lili (gespeeld door Eddie Redmayne, die voor zijn rol bekroond werd met een Oscar voor beste mannelijke hoofdrol) en haar echtgenote Gerda (vertolkt door Alicia Vikander).
• Voor *Boys don't Cry* (1999) baseerde regisseur Kimberly Pierce zich ook op waargebeurde feiten: Brandon Teena, een Amerikaanse transgender-jongen, werd in 1993 het slachtoffer van verkrachting en moord, opgewekt door onbegrip en haat tegen transgenders in zijn thuisstaat Nebraska. Hillary Swank werd gecast voor de hoofdrol, en werd voor haar prestatie gelauwerd met een Oscar voor beste vrouwelijke hoofdrol.
• *Hoe Ky Niels werd* (2014) is een korte Nederlandse documentaire van Els Van Driel die in 2015 op het Jeugdfilmfestival werd vertoond. Ky is nog heel jong als ze weet dat ze in het verkeerde lichaam is geboren. Uiteindelijk vindt ze toch de moed om aan haar ouders te zeggen dat ze een jongen wil worden, met de naam Niels. De docu is via de volgende link te bekijken: goo.gl/ZyHjeF
• Susan Sarandon, die in Three Generations oma Dolly vertolkt, heeft zelf ook een documentaire uitgebracht over het topic van trans-leven. *Deep Run* (2015) vertelt je meer over het worstelen met genderdysforie in landelijk North-Carolina, een nog heel erg conservatieve en christelijke staat in de V.S. De officiële site van de film: http://www.deeprunfilm.com Trailer: goo.gl/1vFdO3

NOWNESS

Nowness is een online platform waarop allerhande artistieke en eigenzinnige kortfilmpjes worden gepost. Sinds kort hebben ze een nieuwe reeks, Define Gender, waarin elke week een filmpje wordt gepost dat het thema gender op een creatieve manier exploreert. Er staat ook telkens een kort woordje uitleg van de maker te lezen. Link: https://www.nowness.com/series/define-gender

De Jeugdboekenmaand van 2017 is aan het thema gewijd, onder de titel M/V/X.

BRONVERMELDING

The Searchers (distributeur) goo.gl/ydAIqO

Jared Mobarak - The Film Stage: goo.gl/4TxzcC

Kevin Jagernauth - Indiewire: goo.gl/XIcb9b

Tim Grierson - Screen Daily: goo.gl/VsUjyf

Jan Bockting - De Volkskrant: goo.gl/bh4f3H